

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

KA 2

**Návrh modelu a opatření pro odbornou podporu státní
správy se specifickým zaměřením na oblast výzkumu,
experimentálního vývoje a inovací**

Autoři dokumentu: Veronika Nedvědová, Eva Tylová, Michal Vaculík, Miroslav Hájek, Lubomír Petružela, Ladislav Bíža, Veronika Rampírová, Jana Moltašová, Věra Přenosilová, Tomáš Spurný a další

KA 2 : Návrh modelu a opatření pro odbornou podporu státní správy se specifickým zaměřením na oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

© Technologická agentura ČR, 2016

ISBN 978-80-906369-3-4

Obsah

Úvod	4
1. Klíčová aktivita 2	5
1.1. Navržený postup realizace KA 2	5
1.2. Shrnutí závěrů z provedených analýz	6
2. Návrh modelu a opatření pro odbornou podporu státní správy se specifickým zaměřením na oblast VaVaI	9
2.1. Model odborné podpory státní správy	9
2.2. Opatření	10
2.2.1. Opatření realizovaná v krátkodobém horizontu 2015 - 2016	10
2.2.2. Opatření realizovaná ve střednědobém horizontu 2017 - 2019	12
2.2.3. Opatření realizovaná v dlouhodobém horizontu 2020 a dále	13
3. Ověřování modelu, zpracování externího posudku a realizace seminářů	15
4. Závěr	16
5. Seznam použitých zkratk	17
6. Seznam použitých zdrojů	18
7. Přílohy	19

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Nově nastavené podmínky poskytování odborné podpory ústředních orgánů státní správy a s ní souvisejícího VaVaI podle jednotlivých institucí	10
Tabulka 2: Situace v současné době – 2015	27
Tabulka 3: Opatření realizovaná v krátkodobém horizontu – 2015/2016	28
Tabulka 4: Opatření realizovaná ve střednědobém horizontu 2017 – 2019	29
Tabulka 5: Opatření realizovaná v dlouhodobém horizontu 2020 a dále	30
Tabulka 6: Cílový stav	32

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Úvod

Návrh modelu a opatření pro odbornou podporu státní správy se specifickým zaměřením na oblast VaVal byla vytvořena v rámci projektu Zefektivnění činnosti TA ČR v oblasti podpory VaVal a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVal (dále projekt), konkrétně v rámci klíčové aktivity 2 Nastavení nového rámce pro odbornou podporu veřejné správy (dále KA 2).

Realizátorem projektu je **Technologická agentura České republiky** (dále TA ČR). Projekt je spolufinancován ze strukturálních fondů Evropské unie, Evropského sociálního fondu, prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR. Podrobnější informace k projektu jsou uvedeny na stránkách www.tacr.cz.

Hlavním cílem projektu je zefektivnění poskytování podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále VaVal) ze strany TA ČR a dalších organizací veřejné správy, posílení odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVal, posílení chápání významu aplikovaného VaVal a jeho výsledků pro další rozvoj ČR a do budoucna i sjednocení způsobů a podmínek poskytování podpory VaVal.

Hlavním cílem KA 2 je optimalizace zabezpečení odborného zázemí pro odbornou podporu rozhodování státních orgánů, optimalizace výdajů státu na jeho výkon a využívání nových inovativních řešení při výkonu státní správy založením systematického doprovodného výzkumu prováděného odborným zázemím státních orgánů. Z hlediska Technologické agentury České republiky se jedná o zvýšení efektivnosti při poskytování finančních podpor VaVal.

1. Klíčová aktivita 2

Cílem KA 2, která byla realizována od března 2015 do listopadu 2015, bylo připravit postup pro nastavení odborné podpory orgánů státní správy při výkonu jejich působnosti a rozhodování, a to v souvislosti s nezbytností provádět odpovídající výzkum spojený s touto odbornou podporou, optimalizace výdajů státu na výkon odborné podpory a využívání nových inovativních řešení při výkonu státní správy zajištěním výzkumu a vývoje souvisejícího s touto odbornou podporou.

Klíčové činnosti související s realizací této aktivity byly zejména:

- a) Analýza stávající situace - přehled současné úrovně zajištění odborné podpory veřejné správy a s ní souvisejícího VaVaI, definice termínu *odborná podpora státní správy a výzkumné a vývojové činnosti bezprostředně související s poskytovanou odbornou podporou*, stanovení typů této odborné podpory, včetně systému financování.
- b) Analýza systému (poskytování) řízení odborné podpory veřejné správy.
- c) Zpracování přehledu a vyhodnocení dosavadních analýz a návrhů.
- d) Analýza zahraničních zkušeností s organizací a řízením odborné podpory veřejné správy, včetně odpovídajících typů institucí - např. model Fraunhoferovy společnosti nebo jiné formy tohoto typu společností s využitím externí služby.
- e) Příprava modelu pro nové nastavení odborné podpory veřejné správy (se zaměřením na VaVaI).
- f) Ověření modelu na vybraném segmentu veřejné správy - plánovaná pilotní ověření na Ministerstvu životního prostředí (dále MŽP) a Státním úřadu pro jadernou bezpečnost (dále SÚJB).
- g) Zpracování podkladu/strategie s návrhy, doporučeními a kroky pro nové nastavení odborné podpory státní správy v oblasti VaVaI.

1.1. Navržený postup realizace KA 2

V rámci KA 2 byla ustavena pracovní skupina složená ze zástupců TA ČR, MŽP, SÚJB a vybraných resortních organizací MŽP, Ministerstva zemědělství a dalších. Pracovní skupina (dále PS) byla řízena vedoucím KA 2.

PS ve své činnosti postupovala dle výše uvedených kroků. V úvodu definovala základní pojmy nezbytné pro realizaci KA 2, a to pojem *odborná podpora* a pojem *výzkumná a vývojová činnost bezprostředně související s poskytovanou odbornou podporou*, kdy

Odbornou podporou poskytovanou ve veřejném zájmu se rozumí činnost, kterou poskytovatel (právnícká nebo fyzická osoba) provádí na základě požadavků státních organizací, organizačních složek státu nebo územně správních celků a je hrazena z veřejných prostředků. Cílem odborné podpory je poskytnout těmto orgánům a organizacím odborné podklady pro

plnění jejich úkolů stanovených příslušnými právními předpisy, příp. dalšími závaznými dokumenty, a to na úrovni současného stavu poznání v dané oblasti.

Výzkumnou a vývojovou činností bezprostředně související s poskytovanou odbornou podporou se rozumí teoretická a experimentální činnost zaměřená na získání nových poznatků a dovedností, kterou poskytovatel odborné podpory provádí (sám, nebo si ji jinak zajišťuje) za účelem dosažení a udržení vysoké úrovně poskytované odborné podpory odpovídající aktuálnímu stavu poznání v daném oboru.

Při přípravě předloženého modelu PS vycházela ze zpracovaných analytických dokumentů a podkladových materiálů (viz dále).

1.2. Shrnutí závěrů z provedených analýz

Analýza stávající situace (s důrazem na pohled resortních výzkumných organizací):

- Současný systém institucionálního financování VaVaI neodpovídá rozsahu činnosti organizací v oblasti výzkumu a vývoje, který je potřebný pro řádné vykonávání související odborné podpory, a tím způsobuje nestabilitu jejich výzkumných činností (bez externích projektů a zakázek by resortní organizace nebyly schopny plnit své poslání). Jedná se zejména o nedostatečné financování dlouhodobého koncepčního rozvoje těchto organizací, který souvisí se současně platnou metodikou hodnocením výsledků VaVaI. Systém přidělování prostředků institucionální podpory (dále IP) ročně neumožňuje plánovat střednědobý výhled rozvoje instituce¹. Současný systém hodnocení výsledků výzkumu a vývoje (Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů platná pro léta 2013 až 2016) nemá jasná transparentní pravidla. Dochází ke stálému poklesu hodnoty RIV² bodů, vzhledem ke změně metodiky hodnocení v průběhu několika let. Dopředu nelze vytvořit strategii pro cílené posílení výzkumné role organizací.
- Existuje nepředvídatelnost a nejistota ve vypisování veřejných soutěží výzkumu a vývoje pro potřeby státní správy, což má negativní dopad na plánování výzkumných činností resortních organizací, zejména těch, jejichž zřizovatel není poskytovatelem finančních prostředků na VaVaI.
- Není nastaveno adekvátní hodnocení výstupů VaVaI určených pro odbornou podporu veřejné správy. Hodnocení není transparentní. Výzkumné organizace resortu MŽP ve sledovaném období 2012 – 2015 získaly rozdílnou finanční institucionální podporu při obdobných výsledcích, finanční hodnota 1 RIV bodu je pro jednotlivé organizace v resortu MŽP rozdílná.

¹ Institucionální podpora slouží pro podporu činnosti výzkumné instituce a má být určitou stabilizační složkou pro její rozvoj. Institucionální podpora může být poskytována pouze vybranými poskytovateli prostředků na VaVaI podle schválené Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2003 až 2016). Její výše je z 30 - 99 % odvislá od dosažených výsledků výzkumu. Výjimkou jsou výzkumné organizace Akademie věd ČR, která podstatnou část institucionální podpory (32 % institucionální podpory v roce 2014) dostává přímo ze státního rozpočtu bez vazby na výše uvedené hodnocení. To nesporně zvýhodňuje tuto instituci oproti ostatním, zejména resortním výzkumným organizacím.

² RIV = Registr informací o výsledcích

- Řízení provozních nákladů je obtížné, protože existuje nesoulad mezi přípravou rozpočtu organizace a oznámením výše příspěvku na rozvoj (IP), nelze proto plánovat rozvoj instituce po provozní stránce, ani v oblasti lidských zdrojů. Financování by mělo být, předvídatelně, a to alespoň s výhledem 5 let.
- Řízení cash flow je komplikované (existuje prodleva mezi schvalováním a poskytnutím finančních prostředků).
- Obtížná je dostupnost zdrojů pro kofinancování projektů VaVaI, pokud je partner/podnik v projektech kolaborativního výzkumu požaduje.
- Ve většině programů základního i aplikovaného výzkumu je velmi omezená možnost získat investiční prostředky.
- Nejasnost vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. (dále vyhláška č. 504/2002 Sb.) pro potřeby organizací zřízených zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění (dále zákon č. 341/2005 Sb.). Není zřejmé, jak správně účtovat prodej nepotřebného majetku a kdy prostředky do fondu reprodukce majetku přidělit.

Analýza také poukázala na potřebu vytvoření strategického dokumentu – resortní koncepce výzkumu a odborné podpory, a to v rozsahu větším než ustanovuje zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (dále zákon č. 130/2002 Sb.). V koncepci by měly být definovány oblasti výzkumu a vývoje nezbytného pro odbornou podporu státní správy a vyžadujícího dlouhodobou podporu, a dále nastavení systému, který by zajistil financování takového výzkumu v potřebné výši a čase. Kvalita výzkumných záměrů a hodnocení výstupů by mohly/měly být předmětem mezinárodního hodnocení, které by zvyšovalo kvalitu této činnosti na úroveň obdobných organizací v zahraničí (např. v Německu).

Analýza resortního výzkumu a vývoje v zahraničí

Analýza byla komplexně provedena v Německu a se zaměřením na oblast ochrany ovzduší a vody v Rakousku, Velké Británii a Slovensku.

Z materiálů vyplývá, že výzkumná činnost spojená s odbornou podporou na resortních organizacích je v těchto státech považována za veřejný zájem. Stát potřebnou odbornou podporu v prioritních oblastech i výzkum s ní spojený financuje formou přímých vztahů mezi jednotlivými centrálními úřady a resortními organizacemi. To znamená, že resortním organizacím jsou zaručeny jak stabilní podmínky potřebné pro kvalitní odbornou podporu, tak i kvalitní výzkumnou činnost. Veřejnými zakázkami jsou financována spíše okrajová témata s menším rozsahem.

Analýza systému řízení odborné podpory veřejné správy:

- Řízení a rozsah odborné podpory a souvisejícího výzkumu a vývoje souvisí s právní formou organizací a způsobem řízení, jaký může zřizovatel uplatňovat vůči svým resortním organizacím, zejména výzkumným organizacím zřízeným zákonem č. 341/2005 Sb. (tzn. možnostmi rozdělování finančních prostředků).

- Do projektu zapojené ústřední orgány státní správy (MŽP a SÚJB) nejsou poskytovatelem podpory VaVaI tzn., že neposkytují účelovou ani institucionální podporu. Poskytovatelem institucionální podpory pro jimi zřízené výzkumné organizace je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (v případě MŽP) a Ministerstvo vnitra (v případě SÚJB). Jejich jednorázové výzkumné potřeby jsou realizovány v rámci programů vyhlášených TA ČR, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem zemědělství, popř. jiných poskytovatelů. Sledované ústřední orgány státní správy (dále ÚOSS) proto mají jen omezené možnosti prosazení výzkumných potřeb pro odbornou podporu státní správy ve svém resortu. Výzkumné potřeby samotné státní správy jsou v současnosti uplatňovány prostřednictvím programu TA ČR, programu BETA.
- Analýza ukázala, že organizace typu veřejné výzkumné instituce se v některých případech mohou „vzdalovat“ svému zřizovateli, neboť ten, v případě, že není poskytovatelem prostředků na VaVaI, má jen omezený vliv na financování jejich hlavní činnosti (tyto organizace mohou řešit témata VaVaI, které nesouvisejí s požadovanou odbornou podporou).
- Přístup k organizaci a řízení získávání odborné podpory není jednotný, ve většině případů jsou každoročně konkretizovány úkoly a činnosti, jež jsou pro potřeby výkonu státní správy vyžadovány. V některých případech je činnost resortní organizace ponechána v obecné rovině zákonných požadavků či obsahu zřizovací listiny.
- Z analýzy jednoznačně vyplynulo, že v organizační struktuře některých sledovaných ústředních orgánů státní správy není zřízen funkční útvar, který by formuloval koncepci odborné podpory spojené s výzkumem, svodně zpracovával a koordinoval náměty za resort.
- V současné době existují různé formy financování odborné podpory poskytované resortními organizacemi, které vyplývají z jejich právní formy, např. dotace, příspěvek zřizovatele a programové financování³.
- Z analýzy vyplývá, že programové financování může zajistit resortním organizacím vyšší míru stability zajišťování odborné podpory pro svého zřizovatele.
- Vedle resortních organizací poskytují ministerstvům a ostatním ústředním orgánům státní správy odbornou podporu externí subjekty, a to zejména v oblastech, v nichž není třeba systematická podpora nebo jí nebylo dosaženo např. zřízením nové resortní organizace. Jde-li o zakázky stanoveného rozsahu, je dodavatel vybírán na základě zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění.
- Analýzou právních předpisů a následnými konzultacemi byla jednoznačně potvrzena potřeba zajistit odbornou podporu ministerstvům a ostatním ústředním orgánům státní správy a zajistit i s ní související VaV. Zároveň byla konstatována nízká operativnost současného systému jejího financování a administrace podpory výzkumu. Zcela chybí zajištění dlouhodobých potřeb na výzkumnou činnost.

³ Definice - viz Analýza odborné podpory a výzkumu a vývoje

2. Návrh modelu a opatření pro odbornou podporu státní správy se specifickým zaměřením na oblast VaVaI

Ministerstvům a ostatním ústředním orgánům státní správy je zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění (dále zákon č. 2/1969 Sb.), uloženo plnit v okruhu své působnosti úkoly stanovené v zákonech, jiných obecně závazných právních předpisech a závazné úkoly vyplývající z členství České republiky v Evropské unii, ostatních integračních seskupeních a mezinárodních organizacích.

K tomu, aby mohla ministerstva vykonávat svoji činnost a plnit úkoly na co nejvyšší úrovni odpovídající aktuálnímu stavu poznání, musí disponovat nejen kvalifikovaným personálem svého úřadu, ale mít rovněž zajištěnu v potřebném rozsahu a na potřebné úrovni i odbornou podporu a případně i technické zázemí. V řadě případů může být odborná podpora na požadované úrovni poskytována pouze ve vazbě na výsledky výzkumu a vývoje. Je proto nezbytné zajistit i dostatečné personální kapacity a příslušné výzkumné a vývojové zázemí.

Cílem je/by mělo být vytvoření stabilního prostředí pro poskytování odborné podpory ústředních orgánů státní správy k výkonu svěřené působnosti/kompetencí, zajištění stabilního prostředí pro provádění výzkumu a vývoje s touto odbornou podporou bezprostředně souvisejícího a zvýšení efektivnosti při poskytování finančních podpor.

2.1. Model odborné podpory státní správy

Na základě provedených analýz, zahraničních zkušeností, odborných znalostí a zkušeností členů pracovní skupiny a dalších již zpracovaných materiálů byl navržen model nového nastavení odborné podpory státní správy (se zaměřením na VaVaI). Tento model uvádí stav, kterého má být, po zavedení navrhovaných postupných opatření, dosaženo na těchto třech úrovních:

- ústřední orgány státní správy,
- resortní organizace,
- TA ČR.

Jednotlivé nově nastavené podmínky poskytování odborné podpory ústředních orgánů státní správy a s ní souvisejícího VaVaI podle jednotlivých institucí jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 1: Nově nastavené podmínky poskytování odborné podpory ústředních orgánů státní správy a s ní souvisejícího VaVaI podle jednotlivých institucí

Ústřední orgány státní správy (dle zákona č. 2/1969)
<ul style="list-style-type: none"> • Jsou definovány pojmy „odborná podpora“ a „výzkumná a vývojová činnost související s poskytovanou odbornou podporou“ • Je vytvořen strategický dokument - resortní koncepce výzkumu a odborné podpory • Je nastaven systém, který zajišťuje financování takového výzkumu ze státního rozpočtu v potřebné výši a čase, včetně dlouhodobých projektů výzkumu a vývoje • ÚOSS má nastaven systém hodnocení resortních organizací zajišťující odbornou podporu pro zřizovatele • Je schválena příslušná legislativa týkající se vzniku nového typu organizací (např. veřejnoprávní korporace / organizace) • ÚOSS má zpracován program na financování odborné podpory státní správy • ÚOSS průběžně zpracovává požadavky na odbornou podporu státní správy vč. požadavků na související výzkumnou činnost • ÚOSS pravidelně hodnotí organizaci podle výsledků výzkumu a vývoje a úrovně poskytnuté odborné podpory
Resortní organizace (v.v.i., příspěvkové organizace, organizační složky státu)
<ul style="list-style-type: none"> • Transformace resortních organizací do typu blízkého statutu veřejnoprávních korporací / organizací, které mají jako svoji hlavní činnost poskytování odborné podpory státní správě • Organizace jsou relativně samostatné, jejich součástí je útvar pro výzkum a vývoj (entita) • Organizace zajišťují odbornou podporu státní správy v určité oblasti • Organizace zadávají náměty ÚOSS pro tvorbu výzkumných programů • Organizace mohou realizovat výzkumné projekty v případě, kdy neohroží plnění činností souvisejících se zřizovací listinou • Finanční prostředky na hlavní činnost dostává organizace formou programového financování
Technologická agentura České republiky
<ul style="list-style-type: none"> • TA ČR podporuje výzkumné projekty VaVaI v oblastech souvisejících s odbornou podporou státní správy • TA ČR má přehled o strategiích, prioritách jednotlivých ÚOSS a přehledu odborné podpory vykonávané v jednotlivých resortních organizacích ÚOSS

2.2. Opatření

Opatření nutná pro naplnění cílového modelu jsou formulována odstupňovaně podle časového horizontu, ve kterém mají být implementována.

2.2.1. Opatření realizovaná v krátkodobém horizontu 2015 - 2016

- a) Jednotlivé útvary ÚOSS uvedou požadavky na poskytnutí odborné podpory pro výkon svých působností (viz příloha 1) a požadavky na související výzkumnou a vývojovou činnost (viz příloha 2). Ke zpracování požadavků využijí zřizovací listiny příslušných resortních organizací a Nabídkové katalogy těmito organizacemi zpracované (pro bližší informace viz příloha 3). Pro témata dlouhodobě potřebné systematické odborné podpory jsou přednostně poptávány resortní organizace, a to i v případě, že momentálně danou problematiku ve svém Nabídkovém katalogu nemají.

- b) Na základě údajů uvedených ve formulářích A a B vypracuje ÚOSS souhrnný dokument, ve kterém budou požadavky na odbornou podporu a požadavky na související výzkumnou a vývojovou činnost řazeny podle priorit, bude uveden obsah a rozsah činnosti, očekávané výsledky a výstupy, budou uvedeny potřebné personální kapacity, náklady spojené s jejich realizací a způsob financování. Dokument bude předložen ke schválení vedení ÚOSS.

Ve shodě se shora uvedeným se doporučuje tato struktura souhrnného dokumentu:

- Seznam potřeb odborné podpory a souvisejícího výzkumu a vývoje a vazba na právní předpis, příp. jiný zdroj, který tuto povinnost zakládá.
- Seznam výsledků a výstupů.
- Seznam uživatelů výstupů.
- Finanční náročnost a způsob financování odborné podpory a souvisejícího výzkumu a vývoje.
- Seznam potenciálních poskytovatelů odborné podpory a souvisejícího výzkumu a vývoje (zda odbornou podporu i související výzkum a vývoj má zajišťovat resortní organizace).

ÚOSS tímto způsobem zjistí definovanou odbornou podporu pro své potřeby a zároveň identifikuje související výzkum.

Financování odborné podpory pro činnost ÚOSS je v zásadě možné zajistit čtyřmi způsoby (podrobněji viz příloha 4), a to:

- V případě organizačních složek státu a příspěvkových organizací přímo rozpočtovými výdaji ÚOSS, resp. příspěvkem na provoz ze státního rozpočtu.
- Z rozpočtu ÚOSS prostřednictvím dotačního systému.
- Z rozpočtu ÚOSS prostřednictvím systému programového financování.
- Přímými úhradami provedených výkonů odborné podpory na základě fakturace od instituce poskytující odbornou podporu.

Volba vhodné formy financování odborné podpory může do jisté míry přispět ke zvýšení efektivity vynakládaných prostředků. PS se po podrobné diskusi navrhla přiklonit k financování odborné podpory prostřednictvím programového financování.

- Na základě schváleného dokumentu zpracuje ÚOSS program financování odborné podpory. V případě programového financování, předloží tento program ke schválení Ministerstvu financí v termínech a struktuře stanovené zákonem č. 218/2000, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění (dále zákon č. 218/2000 Sb.).
- ÚOSS předá Formuláře návrhu výzkumné potřeby (vyplněné formuláře B) TA ČR k zařazení do připravovaného programu BETA 2⁴.

⁴ Návrh Programu veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy (zkráceně BETA 2) TA ČR byl Radě pro výzkum, vývoj a inovace předložen na jednání konané dne 30. ledna 2015 a 30. října 2015. Do doby ukončení realizace KA 2 nebyl schválen.

- TA ČR připraví ke schválení program navazující na program BETA (BETA 2) s možností alokace finančních prostředků na podprogramy/oblasti formulované pro jednotlivé ÚOSS dle věcného zaměření (např. životního prostředí a jaderné bezpečnosti – oblasti působnosti pilotních ÚOSS) nebo připraví samostatné programy zaměřené na tyto oblasti a využije další výzkumné potřeby návazné na výzkum a vývoj pro potřeby ÚOSS případně identifikované resortními výzkumnými organizacemi k vyhlášení soutěží v dalších programech (zejména programech EPSILON⁵ a OMEGA⁶).

2.2.2. Opatření realizovaná ve střednědobém horizontu 2017 - 2019

- a) ÚOSS ustaví vědeckou radu, která se bude zejména podílet na formulaci výzkumných a vývojových úkolů spojených s poskytovanou odbornou podporou, bude hodnotit plnění těchto úkolů a hodnotit činnost resortních výzkumných organizací a vyjadřovat se ke Koncepci odborné podpory a souvisejícího VaV.
- b) ÚOSS zajistí odpovídající personální obsazení s příslušnými znalostmi a odborností, které jí umožní co nejpřesněji formulovat požadavky na odbornou podporu a s tím související výzkumnou a vývojovou činnost, formulovat zaměření dalšího resortního výzkumu, včetně systému financování a kvalifikovaně posuzovat výsledky těchto činností (případně vytvoření samostatného útvaru pro koordinaci požadavků na odbornou podporu a výzkumnou a vývojovou činnost).
- c) ÚOSS iniciuje ustavení Rady pro odbornou činnost a výzkum v resortních organizacích, a to i u těch, které nejsou výzkumnými organizacemi, jejímiž členy budou i zástupci dalších výzkumných organizací a institucí. Za ustavení Rady je odpovědný ředitel příslušné resortní organizace.
- d) ÚOSS zpracuje střednědobou Koncepci odborné podpory a souvisejícího výzkumu a vývoje (dále Koncepce) podle jednotné metodiky (Metodika přípravy veřejných strategií schválená usnesením vlády č. 318 z 2. května 2013), která bude obsahovat definování potřeb odborné podpory pro výkon státní správy v působnosti resortu, tj. okruhy působnosti a navazující potřebu odborné podpory, identifikaci potenciálního poskytovatele odborné podpory - resortní organizace, či jiný subjekt, identifikaci potřeb výzkumu a vývoje bezprostředně souvisejícího s odbornou podporou. Koncepce bude zároveň obsahovat i odůvodněný odhad nákladů na odbornou podporu a odůvodněný odhad nákladů na související výzkum. Dokument bude souborem věcných, časových a finančních podmínek naplňování požadavků ÚOSS a bude schvalován na šestileté období.

Při zpracování koncepce je nezbytná úzká součinnost ÚOSS, zpracovatele s poskytovateli odborné podpory a souvisejícího výzkumu, zejména jím zřízenými resortními organizacemi, případně dalšími ÚOSS. Při zpracování koncepce bude vycházet z podkladů zpracovaných dle tohoto dokumentu. Zohledněny by měly být i strategické

⁵ Program EPSILON - program TA ČR na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje byl schválen usnesením vlády č. 987 ze dne 18. prosince 2013.

⁶ Program OMEGA - program TA ČR na podporu aplikovaného společenskovešedního výzkumu a experimentálního vývoje byl schválen usnesením vlády č. 56 ze dne 19. ledna 2011.

dokumenty a požadavky ostatních ÚOSS na odbornou podporu z příslušné oblasti (tj. odborná podpora poskytována resortními organizacemi jinému ÚOSS, odlišnému od resortu zřizovatele). Touto syntézou bude vyloučena případná duplicita potřeb odborné podpory předkládaných z různých ÚOSS.

Pro zpracování podkladů ke Koncepti se doporučuje na úrovni ÚOSS přijmout Metodiku zjištění potřeb odborné podpory a s ní souvisejícího výzkumu, která mimo jiné nastaví pravidla pro komunikaci v rámci resortu i mezi ÚOSS navzájem.

- e) Na základě Koncepce stanoví ÚOSS dlouhodobější úlohy resortních organizací a zpracují programy financování odborné podpory, v případě programového financování, předloží tyto programy Ministerstvu financí ke schválení ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.
- f) Pilotní ÚOSS (MŽP a SÚJB) iniciují u Ministerstva financí přípravu návrhu novely zákona č. 218/2000 Sb., kterým bude upraven institut programového financování odborné podpory poskytované resortními výzkumnými institucemi.

2.2.3. Opatření realizovaná v dlouhodobém horizontu 2020 a dále

Hlavním nástrojem bude zpracování návrhů novel právních předpisů, příp. jiných závazných dokumentů, které umožní realizaci navrhovaných opatření s jasně legislativně definovaným pojmem „odborné podpory“, a to včetně zakotvení vhodných nástrojů pro její financování, a „výzkumu a vývoje bezprostředně souvisejícího s poskytovanou odbornou podporou“.

Navrhuje se:

- a) Na základě pilotního ověření na MŽP a SÚJB předložit vládě návrh usnesení, kterým uloží všem ÚOSS zpracovat a předložit jí ke schválení Koncepti na období 6 let. Předkladatelem bude MŽP (ve spolupráci s SÚJB a TA ČR).
- b) Předložit vládě ke schválení Koncepti s tím, že vláda svým usnesením uloží:
 - ministrům a ostatním vedoucím ÚOSS zpracovat program financování odborné podpory státní správy v rozsahu jejich působnosti,
 - Radě pro výzkum, vývoj a inovace zpracovat dlouhodobé potřeby VaVaI do Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky.
- c) Poskytovatelům podpory na VaVaI (včetně TA ČR) zohlednit požadavky na výzkum a vývoj, související s odbornou podporou státní správy, při zpracování programů účelové podpory, tak, že s výkonem státní správy bezprostředně související výzkum a vývoj bude zcela hrazen ze státního rozpočtu a v hodnocení resortních výzkumných organizací bude pro potřeby institucionálního financování náležitě zohledněna jejich primární role odborné podpory.
- d) Předložit vládě návrh usnesení, kterým bude rozšířeno poskytování institucionální podpory VaVaI na všechny ÚOSS, které jsou zřizovateli výzkumných organizací a které pro výkon své působnosti požadují odbornou podporu spojenou s výzkumem a vývojem. Navrhuje se institucionální podporu poskytovat resortním výzkumným organizacím na základě výkonnostních smluv.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- e) Upravit v Metodice hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, zpracovávané Radou pro výzkum, vývoj a inovace, výzkumné a vývojové činnosti bezprostředně související s odbornou podporou poskytovanou ÚOSS.
- f) Připravit návrh novely zákona č. 130/2002 Sb., kterým bude zavedena definice „odborná podpora státní správy“ a „odborná podpora státní správy založená na VaV“ a tato oblast bude mít samostatná pravidla hodnocení a financování.
- g) Připravit legislativní opatření pro zajištění náležitého zařazení odborné podpory státní správy do obligatorních výdajů státního rozpočtu. Toto iniciovat materiálem, který do vlády, na základě návrhu předchozích kroků, připraví MŽP ve spolupráci s SÚJB a TA ČR.

3. Ověřování modelu, zpracování externího posudku a realizace seminářů

Ověřování modelu pro odbornou podporu státní správy se specifickým zaměřením na oblast VaVaI probíhalo „testováním“ prvotně nastaveného modelu na podmínky MŽP a SÚJB. V rámci ověřování se posuzovala především reálnost nového nastavení odborné podpory a souvisejícího VaV v rámci těchto pilotních resortů, zohlednění specifik zmíněných resortů, ověřování proveditelnosti jednotlivých navržených postupů a případných bariér nebo rizik spojených s realizací.

V týmu KA 2 pracovali po celou dobu realizace zástupci dvou pilotních resortů, kteří analyzovali situaci odborné podpory v pilotních resortech a s ní souvisejícího výzkumu, konzultovali a ověřovali realizovatelnost jednotlivých navržených postupů a jejich proveditelnost. Zároveň byli do přípravy modelu zapojeni pracovníci resortních organizací Ministerstva zemědělství a Ministerstva zahraničních věcí.

Návrh modelu s navrženými opatřeními pro zefektivnění systému odborné podpory byl dopisem předsedkyně TA ČR ze dne 4. listopadu 2015 zaslán na MŽP a SÚJB k vyjádření. Souběžně s dopisem na Ministerstvo životního prostředí byl připraven ze strany TA ČR návrh materiálu do vnitřního připomínkového řízení a do porady vedení ministerstva. SÚJB zaslalo oficiální vyjádření dne 24. listopadu 2015 týkající se prověření navrženého modelu (připomínky byly vypořádány a relevantní zapracovány do finálního materiálu). Do doby ukončení realizace projektu, tj. do 30. listopadu 2015, neobdržela TA ČR odpověď od MŽP s oficiálním stanoviskem. Prověření nastaveného modelu však bylo prováděno nejen v průběhu přípravy finálního modelu, ale celý model byl představen zástupcům MŽP na seminářích KA 2, na kterých byl také diskutován. Dále byl speciálně představen dne 19. října 2015 panu náměstkovi Janu Landovi, dne 21. října 2015 panu náměstkovi Ladislavu Smržovi a dne 26. října 2015 panu ministroví Richardovi Brabcovi z MŽP. V listopadu 2015 následně panu náměstkovi Janu Křížovi a panu náměstkovi Vladimíru Manovi.

Finální návrh modelu byl prezentován na třech seminářích určených pro cílovou skupinu. Celkem se jich zúčastnilo 85 zástupců převážně z pilotních resortů (MŽP a SÚJB) a jimi zřízených organizací. Semináře se uskutečnily dne 19. listopadu 2015 v Českém hydrometeorologickém ústavu, dne 20. listopadu 2015 ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T.G.M., v.v.i. a dne 24. listopadu 2015 ve SÚJB.

Na základě tohoto ověřování byla dopracována finální verze modelu, která je uvedena v příloze 5.

K hlavním výstupům projektu byl zpracován oponentní posudek firmy Deloitte. Připomínky a doporučení z tohoto oponentního posudku byly do hlavního výstupu KA 2 zapracovány.

4. Závěr

Výše uvedený ověřený model s navrženými opatřeními pro zefektivnění systému odborné podpory poskytované ÚOSS pro výkon jejich působností a systému formulace, zadávání a realizace s tím souvisejícího výzkumu a vývoje bude po ukončení projektu využít na jednotlivých resortech jako jeden z podkladů v připravovaných resortních koncepcích v této oblasti. TA ČR bude i nadále s jednotlivými resorty spolupracovat na konkrétních krocích, které budou navazovat na původní materiál, který je určen obecně pro potřeby veřejné správy se zaměřením na státní správu.

5. Seznam použitých zkratk

Zkratka	Název
EDS	Evidenční Dotační Systém
IP	Institucionální podpora
KA 2	Nastavení nového rámce pro odbornou podporu veřejné správy
Koncepce	Koncepce odborné podpory a souvisejícího VaV
MZE	Ministerstvo zemědělství (resort)
MŽP	Ministerstvo životního prostředí (resort)
OSS	Organizační složka státu
PO	Příspěvková organizace
Projekt	Zefektivnění činnosti Technologické agentury ČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVal
PS	Pracovní skupina
RIV	Rejstřík informací o výsledcích dle § 32 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb.
RO	Resortní organizace
SMVS	Správa Majetku ve Vlastnictví Státu
SPO	Státní příspěvková organizace
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost (resort)
TA ČR	Technologická agentura České republiky
ÚOSS	Ústřední orgán státní správy
ÚzeI	Ústav zemědělských informací
VaVal	Výzkum, experimentální vývoj a inovace
VO	Výzkumná organizace
Vyhláška č. 504/2002 Sb.	Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.
Zákon č. 2/1969 Sb.	Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění
Zákon č. 218/2000 Sb.	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění
Zákon č. 130/2002 Sb.	Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění
Zákon č. 341/2005 Sb.	Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění

6. Seznam použitých zdrojů

Strategické dokumenty

- Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2016) [online]. In: Portál Úřadu vlády. Praha. 2015
[<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=754005>]

Právní předpisy ČR

- Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, v platném znění [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=397~2F2009&rpp=15#seznam>]
- Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=504~2F2002&rpp=15#seznam>]
- Zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění (kompetenční zákon) [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=2~2F1969&rpp=15#seznam>]
- Zákon č. 218/2000, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=218~2F2000&rpp=15#seznam>]
- Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=130~2F2002&rpp=15#seznam>]
- Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=341~2F2005&rpp=15#seznam>]
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění [online]. In: Portál veřejné správy
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=137~2F2006&rpp=15#seznam>]

Ostatní

- Spurný T.: Možnosti financování externí odborné podpory od institucí z oboru vědy a výzkumu pro činnost ústředních orgánů státní správy. Praha. 2015
- Program na podporu aplikovaného společenskovedního výzkumu a experimentálního vývoje OMEGA [online]. In: Portál Technologické agentury ČR. Praha
[<https://www.tacr.cz/index.php/cz/programy/program-omega.html>]
- Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje EPSILON [online]. In: Portál Technologické agentury ČR. Praha
[<https://www.tacr.cz/index.php/cz/programy/program-epsilon.html>]

7. Přílohy

Příloha 1: Formulář „Požadavky na zajištění odborné podpory výkonu státní správy v působnosti ÚOSS“ - formulář A	20
Příloha 2: Formulář návrhu výzkumné potřeby – formulář B.....	21
Příloha 3: Nabídkový katalog	22
Příloha 4: Financování odborné podpory	23
Příloha 5: Postup realizace navrhovaných opatření a cílový stav	27
Příloha 6: Akční plán realizace poskytování odborné podpory a s ní souvisejícího výzkumu v krátkodobém horizontu do roku 2016	34
Příloha 7: Analytické shrnutí.....	35

Příloha 1: Formulář „Požadavky na zajištění odborné podpory výkonu státní správy v působnosti ÚOSS“ - formulář A

Předkladatel požadavku:

Organizační útvar:

Kontaktní osoba:

Telefon:

E-mail:

Identifikace potřeby odborné podpory:

Stručný popis požadavku, včetně odkazu na právní základ požadavku (zákon, usnesení vlády, závazek z mezinárodní smlouvy, úkol z porady vedení apod.), identifikace činnosti, pro kterou je odborná podpora vyžadována

Identifikace výzkumné potřeby pro odbornou podporu ÚOSS:

Stručný popis

Identifikace výstupů odborné podpory:

Časový rámec nutnosti zajištění odborné podpory (dlouhodobě, krátkodobě – 1 – 3 roky, jednorázově) a četnost zajištění odborné podpory v kalendářním roce:

Způsob financování a odhad nákladů za kalendářní rok:

Náklady budou zahrnovat předpokládané provozní i kapitálové výdaje

Identifikace poskytovatele odborné podpory:

Další uživatelé výstupů odborné podpory:

Doplňující informace:

Příloha 2: Formulář návrhu výzkumné potřeby – formulář B

Předkladatel - garant výzkumné potřeby

Název předkladatele (orgán státní správy):

Adresa:

Kontaktní osoba:

Telefon:

Fax:

E-mail:

Odborný gestor projektu

Název odborného gestora:

Adresa:

Kontaktní osoba:

Telefon:

Fax:

E-mail:

Výzkumná potřeba (budoucí výzkumný projekt)

Název projektu:

Stručný popis výzkumné potřeby, která se má řešit:

Kategorie činnosti:

Aplikovaný výzkum

Cíl(e) projektu:

Potřebnost projektu:

Požadované výsledky a předpokládané výstupy projektu:

Způsob využití výsledků v praxi:

Očekávaný přínos projektu:

Uživatel výsledků, další uživatelé výsledků:

Předpokládaná doba řešení projektu:

Předpokládaná cena:

Doplňující informace:

Příloha 3: Nabídkový katalog

Nabídkový katalog se skládá z výzkumných profilů odborných skupin resortní organizace a poskytuje informace o oblastech jejich činností. Nabízené výzkumné činnosti vycházejí zejména z nedávno dokončených či probíhajících národních a mezinárodních projektů a obsahují pro jednotlivé činnosti rovněž finanční a případně další specifické podmínky, včetně kontaktních informací. Profil katalogu představuje vzorky možností výzkumných a odborných činností a služeb resortní organizace.

Nabídkový katalog je třeba považovat za otevřený dokument, který je periodicky aktualizován (doporučeno každoročně). Jeho cílem je vzbudit zájem o možné využití výsledků výzkumu v oborech činnosti resortní organizace a je podkladem pro uzavření smlouvy, resp. dohody o spolupráci mezi uživatelem a resortní organizací na konkrétní činnost.

Doporučená struktura Nabídkového katalogu resortní organizace je uvedena níže:

- Představení resortní organizace a její poslání
- Seznam nabízených výzkumných činností
- Konkrétní nabízená činnost
 - Oblast činnosti
 - Současný stav poznání
 - Potřebnost a aktuálnost, výzkumný cíl (vč. rizik jeho dosažení)
 - Možnost využití a uplatnění výsledku činnosti
 - Profil výzkumného týmu
 - Dosavadní zkušenosti výzkumného týmu
 - Materiální a technické zajištění činnosti
 - Doložení odborných kapacit výzkumného týmu a využitelnosti dříve dosažených výsledků
- Další podmínky (např. potřeby spolupráce s jinými organizacemi, vč. akademické sféry)
- Kontakt

Příloha 4: Financování odborné podpory⁷

a) **Financování odborné podpory napojením rozpočtovými vztahy** přímo na rozpočet výdajů ÚOSS je vhodné pro organizační složky státu (dále OSS) a případně pro příspěvkové organizace (dále PO).

Pokud nejsou prostředky na odbornou podporu přímo účelově určeny v rámci rozpočtového vztahu k OSS, pak není vyloučena možnost prostředky rozpočtu použít i na jiné účely, než je odborná podpora. V případě úkolů odborné podpory nad rámec výdajů stanovených rozpočtem pro daný rozpočtový rok, lze ve vyjmenovaných případech provádět rozpočtové operace pomocí postupů opravňujících k provádění změn rozpočtu podle § 24 zákona č. 218/2000 Sb.

U PO se financování odborné podpory zajišťuje prostřednictvím rozpočtově finančních vztahů stanovených zřizovatelem vůči PO ve formě:

- příspěvku na provoz z rozpočtu zřizovatele, nebo odvod z provozu do rozpočtu zřizovatele,
- individuální, nebo systémové dotace na financování programů a akcí v rámci programového financování,
- návratné finanční výpomoci, pokud je tato forma potřebná pro plynulost financování,
- odvodu z odpisů, pokud to umožňuje potřeba a způsob financování investic do provozně nezbytného majetku PO.

b) **Financování odborné podpory prostřednictvím dotačního systému** je možné/vhodné pro všechny hospodářsko-právní formy institucí poskytujících odbornou podporu, s výjimkou OSS, u kterých pro tuto formu není rozpočtový důvod. Aby byl splněn požadavek definování účelu dotace, musí dotace na odbornou podporu vycházet z priorit, navázaných na strategii ústředního orgánu (resortu) a zákonem stanovené působnosti ÚOSS a zřizovací listiny poskytovatele odborné podpory.

Pro poskytování dotace by měla být určena odpovídající pravidla určující mimo jiné především:

- účel dotace, včetně ukazatelů měření účelu a sankčního vynucování respektování účelu,
- období pro poskytování dotace s ohledem na stanovené věcné priority,
- příjemce dotace - pro koho je dotace určena (zpravidla organizace zřízené ústředním orgánem státní správy – PO, veřejné výzkumné instituce),
- zásady pro finanční vypořádání dotace v návaznosti na její účelové určení a způsob čerpání.

Proces rozhodování a poskytování dotací sestává z následujících kroků:

- žádost příjemce s obsahem daným rozpočtovými pravidly (včetně částky a účelu),

⁷ Spurný T.: Možnosti financování externí odborné podpory od institucí z oboru vědy a výzkumu pro činnost ústředních orgánů státní správy. Praha. 2015

- rozhodnutí poskytovatele o poskytnutí/zamítnutí dotace podle pravidel pro poskytování dotace s obsahem daným rozpočtovými pravidly a zásadami poskytovatele pro daný dotační titul,
- poskytnutí dotace příjemci z bankovního účtu poskytovatele na bankovní účet příjemce dotace,
- použití dotace u příjemce v souladu s rozhodnutím poskytovatele,
- finanční vypořádání použití dotace s poskytovatelem s obsahem podle rozhodnutí a zákona č. 218/2000 Sb.

Poskytování dotací musí být evidováno v systému centrální evidence dotací podle příslušné legislativy.

Jednou z nevýhod užití dotačního systému pro financování odborné podpory je zvýšená složitost v případě, kdy je nezbytné hradit i obnovu a rozvoj majetku podporované instituce, pokud jej odborná podpora vyžaduje. V takovém případě by musela být tato část financována systémem programového financování, zatímco vlastní výkon odborné podpory by byl hrazen formou dotací.

c) **Financování odborné podpory prostřednictvím systému programového financování** je aktuálně v praxi používáno, nicméně pouze v programu SÚJB na období let 2013 - 2017, který byl ze strany Ministerstva financí schválen v době tehdy platného zákona č. 218/2000 Sb. Dále je programové financování, mimo účelového určení na reprodukci majetku, používáno i v jiných případech, které se však netýkají odborné podpory pro plnění funkcí ÚOSS. V současné době zákon č. 218/2000 Sb. neumožňuje financování programů, zaměřených mimo akce pořízení nebo technického zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Užití formy programového financování by tedy vyžadovalo změnu zákona č. 218/2000 Sb. Pro úplnost charakterizování možných forem financování odborné podpory je však popis zásad, užitých v této věci formou programového financování, vhodný.

Podmínkou finančního zajištění odborné podpory v systému programového financování je definování věcného účelu podpory, která musí vycházet z priorit navázaných na strategii ústředního orgánu a zákonem stanovené působnosti ÚOSS a zřizovací listiny poskytovatele odborné podpory. Další nezbytnou podmínkou je zpracování programu financování, nebo jeho části (podprogramu), který bude účelově zaměřen na odbornou podporu činnosti ústředního orgánu, a to v souladu se zásadami programového financování (viz zákon č. 218/2000 Sb. a relevantní navazující předpisy). Zpracovaný program musí být předložen a obsahově schválen ze strany Ministerstva financí. Věcné, časové a finančně rozpočtové ukazatele programu, případně podprogramů (součást programu) a akcí programu se evidují v informačním systému programového financování - EDS⁸/SMVS⁹ spravovaném Ministerstvem financí jako dotační tituly EDS nebo výdajové tituly SMVS.

⁸ Evidenční dotační systém.

⁹ Správa majetku ve vlastnictví státu.

Dokumentace programu obsahuje:

- identifikační údaje programu, včetně členění na podprogramy a harmonogram jeho přípravy a realizace,
- bilanci výdajových potřeb a zdrojů jejich financování v programu, včetně jednotlivých případných podprogramů,
- specifikaci věcných cílů programu spolu s jejich technickoekonomickým zdůvodněním a s vyhodnocením předpokládané efektivnosti vynaložených výdajů; věcné cíle programu/podprogramu naplňují žadatelé svými konkrétními akcemi, kterými se hlásí k účasti na financování v programu, a na něž čerpají finanční prostředky, pokud jsou akce k financování schváleny,
- cíle programu/podprogramu/akcí jsou vyjádřeny v hodnotách indikátorů a parametrů (pomocí nich se věcně specifikuje konkrétní věcný cíl a/nebo efektivnost programu/podprogramu); naplnění programu se zajišťuje akcemi uplatněnými do programu, indikátory a parametry akcí a jejich hodnoty musí být adekvátní cílům programu/podprogramu (plnění akcí musí vést ke splnění cílů programu/podprogramu).

Účast žadatele v programu/podprogramu se od podání žádosti až po ukončení účasti v programu rámcově řídí následujícím postupem:

- žadatel předloží správci programu záměr akce, zpracovaný v souladu s cíli programu (viz indikátory, parametry),
- správce programu/podprogramu posuzuje obsah záměru, registruje akci, stanoví výdaje na financování akce (u OSS), nebo vydá rozhodnutí o poskytnutí dotace, určuje věcné podmínky účasti státního rozpočtu na financování akce a zapisuje akce do informačního systému EDS/SMVS; tím je účast v programu pro žadatele určena – účastník programu,
- účastník programu/podprogramu realizuje a financuje akce podle zadaných podmínek,
- účastník programu/podprogramu předloží správci programu závěrečné vyhodnocení akce po jejím ukončení, s obsahem vyúčtování a finančního vypořádání využitých prostředků státního rozpočtu, doklady prokazujícími plnění cílů akcí (viz indikátory, parametry), a další potřebnými podklady podle charakteru akce,
- pokud správce programu nezjistí nedostatky ve vyhodnocení, provede závěrečné vyhodnocení akce/podprogramu/programu a tímto krokem účast v programu je ukončena.

Z obsahu programové dokumentace a z procesu účasti v programu vyplývá, že účast v programu je v tomto způsobu financování odborné podpory administrativně náročnější v přípravě u účastníka programu i u správce programu. Na druhé straně však je tato forma financování odborné podpory konkrétnější z pohledu věcného strategického záměru ÚOSS, který je zpravidla i správcem (svého vlastního) programu a tudíž má možnost kvalitněji určit cíle odborné podpory už v programové dokumentaci a sledovat jejich plnění v záměrech žadatelů, a to pomocí plánovaných a skutečně dosažených hodnot indikátorů parametrů v akcích.

d) **Financování odborné podpory prostřednictvím přímých úhrad provedených úkonů** odborné podpory přímo z výdajů **na základě fakturace** instituce, která poskytuje věcnou odbornou podporu, je standardní pro podporu poskytovanou z oblasti podnikatelské sféry. Tuto formu není přípustné využít ve sféře veřejných rozpočtů v rámci jedné OSS, nebo PO a/nebo rozpočtové kapitoly a není možné tuto formu využít ani mezi rozpočtovými kapitolami. V případech, kdy tak stanoví legislativa platná pro veřejné zakázky, musí být dodávka odborné podpory podrobena odpovídajícímu výběrovému řízení na dodavatele podpory.

Proces finančního zajištění probíhá jako standardní vztah zadavatele/objednatele se zhotovitelem/dodavatelem na základě příslušné smlouvy/objednávky s nezbytnými smluvními ujednáními, následuje proces realizace díla odborné podpory obvykle v měřitelných jednotkách a jeho akceptace, fakturace provedených a akceptovaných výkonů a úhrada smluvně stanovené částky přímo z výdajů ústředního orgánu, který odbornou podporu pro sebe objednal a využil.

Ke **zkvalitnění financování odborné podpory** je nezbytné zajistit:

- kvalitnější metodické zázemí ze strany ÚOSS – zřizovatelů resortních institucí a příjemců odborné podpory, včetně distribuce potřebných metodických znalostí pro ekonomické zázemí příjemců i poskytovatelů odborné podpory,
- vyčerpávající resortní definování výkonných pravomocí, odpovědností a oprávnění ve vztazích mezi ústředními orgány státní správy a zřizovanými institucemi v oblasti ekonomiky, rozpočtu a financování, včetně definování obsahu a periodicity reportingu, promítnutí do personálního obsazení na pracovištích řídicích instituce a do jejich řídicích orgánů,
- definování, postupné získání a centralizování dat charakterizujících ekonomický, majetkový, rozpočtový a finanční stav institucí, jako podklad pro benchmarking, zpřístupnění a využívání výsledků,
- jednotné definování ukazatelů pro měření výkonu poskytování odborné podpory, využitelných pro finanční a rozpočtové plánování a pro sledování racionality skutečného vynakládání výdajů,
- odborně podložené strategické podklady, a to jak u poskytovatelů, tak příjemců odborné podpory, jejichž výstupem bude časová řada ukazatelů charakterizujících obsah, kvalitu a objem poskytované podpory jako základu pro minimálně střednědobé rozpočtové a finanční plánování a pro měření a zdůvodnění skutečně dosahovaných výsledků v odborné podpoře, včetně finančního vyjádření.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Příloha 5: Postup realizace navrhovaných opatření a cílový stav

Tabulka 2: Situace v současné době – 2015

ÚOSS (ústřední orgán státní správy) – dle zákona č. 2/1969 Sb.	RO (veřejné výzkumné instituce, PO, OSS)	Aktivity KA 2
Sledované ústřední orgány státní správy (MŽP a SÚJB) nejsou poskytovatelem podpory výzkumu a vývoje.	Systém institucionálního financování VaVal neodpovídá rozsahu činnosti organizací v oblasti výzkumu a vývoje.	KA 2 - od března 2015 do listopadu 2015 připraví postup pro nastavení odborné podpory pro rozhodování a výkon působností státních orgánů.
Organizace typu veřejné výzkumné instituce se v některých případech mohou „vzdalovat“ svému zřizovateli, neboť ten, v případě, že není poskytovatelem prostředků na výzkum a vývoj, má jen omezený vliv na financování jejich hlavní činnosti.	Řízení provozních nákladů je obtížné	Analýza stávající situace - přehled současné úrovně zajištění odborné podpory veřejné správy a s ní souvisejícího VaVal, definice termínu „odborná podpora státní správy“ a „výzkumné a vývojové činnosti bezprostředně související s poskytovanou odbornou podporou“, stanovení typů této odborné podpory, včetně systému financování.
Přístup k organizaci a řízení získávání odborné podpory není jednotný.	Řízení cash flow je komplikované (prodleva mezi schvalováním a poskytnutím finančních prostředků)	Analýza systému řízení odborné podpory veřejné správy.
V organizační struktuře některých sledovaných ústředních orgánů státní správy není zřízen funkční útvar, který by formuloval koncepci odborné podpory spojenou s výzkumem, svodně zpracovával a koordinoval náměty za resort.	Obtížná dostupnost zdrojů pro kofinancování projektů VaVal	Zpracování přehledu a vyhodnocení dosavadních analýz a návrhů.
Existují různé formy financování odborné podpory poskytované resortními organizacemi, které vyplývají z jejich právní formy, např. dotace, příspěvek zřizovatele a programové financování.	Omezená možnost získat investiční prostředky.	Analýza zahraničních zkušeností s organizací a řízením odborné podpory veřejné správy, včetně odpovídajících typů institucí - např. model Fraunhoferovy společnosti nebo jiné formy tohoto typu společností s využitím externí služby.
Existuje nízká operativnost současného systému jejího financování a administrace podpory výzkumu. Zcela chybí zajištění dlouhodobých výzkumných potřeb.	Nejasnost vyhlášky č. 504/2002 Sb. pro potřeby organizací zřízených zákonem č. 341/2005 Sb.	Příprava modelu pro nové nastavení odborné podpory veřejné správy (se zaměřením na VaVal).

Neexistuje definice odborné podpory.	Nepředvídatelnost a nejistota ve vypisování projektů výzkumu a vývoje pro potřeby státní správy	Ověření modelu na vybraném segmentu veřejné správy - plánovaná pilotní ověření MŽP a SUJB.
	Není nastaveno adekvátní hodnocení výstupů VaVaI určených pro odbornou podporu veřejné správy. Hodnocení není transparentní.	Zpracování podkladu/strategie s návrhy, doporučeními a kroky pro nové nastavení odborné podpory státní správy v oblasti VaVaI.
	Financování odborné podpory pro činnost ÚOSS je zajištěno čtyřmi způsoby, a to: v případě OSS a PO přímo rozpočtovými výdaji ÚOSS (zpravidla zřizovatele), z rozpočtu ÚOSS prostřednictvím systému programového financování, přímými úhradami provedených výkonů odborné podpory na základě fakturace od instituce poskytující odbornou podporu	Zpracování externích posudků výstupů.
		Realizace semináře pro zástupce cílové skupiny (prezentace výstupů aktivity).

Opatření nutná pro naplnění cílového modelu jsou formulována odstupňovaně podle časového horizontu, ve kterém mají být implementována.

Tabulka 3: Opatření realizovaná v krátkodobém horizontu – 2015/2016

ÚOSS (ústřední orgán státní správy) - dle zákona č. 2/1969 Sb.	RO (veřejné výzkumné instituce, PO, OSS)	TA ČR
Jednotlivými útvary ÚOSS jsou definovány požadavky na poskytnutí odborné podpory pro výkon svých působností a požadavky na související výzkumnou a vývojovou činnost.	Jsou vytvořeny Nabídkové katalogy činností (přehled výzkumných profilů a oblastí činností odborných skupin RO)	Spolupráce s ÚOSS na koncepčních krocích
Na základě požadavků na odbornou podporu předaných jednotlivými útvary je vypracován dokument ÚOSS s prioritami, obsahem a rozsahem činnosti, očekávanými výsledky a výstupy, potřebou personálních kapacit, náklady spojené s jejich realizací a způsob financování.	Jsou připraveny údaje do formulářů návrhu výzkumné potřeby TA ČR k zařazení do připravovaného programu BETA 2.	TA ČR je připraven ke schválení program navazující na program BETA (BETA 2) s možností alokace finančních prostředků na podprogramy/oblasti formulované pro jednotlivé ÚOSS dle věcného zaměření (např. životního prostředí a jaderné bezpečnosti – oblasti působnosti

Schválený dokument je podkladem pro program financování odborné podpory ÚOSS. V případě programového financování, předloží ÚOSS program ke schválení Ministerstvu financí.		pilotních ÚOSS) nebo připraví samostatné programy zaměřené na tyto oblasti a využije další výzkumné potřeby návazné na výzkum a vývoj pro potřeby ÚOSS případně identifikované resortními výzkumnými organizacemi k vyhlášení soutěží v dalších programech (zejména Epsilon a Omega).
Je předán Formulář návrhu výzkumné potřeby TA ČR k zařazení do připravovaného programu BETA 2.		
Pro témata dlouhodobě potřebné systematické odborné podpory jsou přednostně poptávány resortní organizace, a to i v případě, že momentálně danou problematiku ve svém Nabídkovém katalogu nemají.	Připraví podněty pro realizaci dalších témat odborné podpory, která mohou rozšířit dosavadní nabídku RO.	
Je ustavena vědecká rada ÚOSS, která se zejména podílí na formulaci výzkumných a vývojových úkolů spojených s poskytovanou odbornou podporou, hodnotí plnění těchto úkolů a hodnotí činnost resortních výzkumných organizací a vyjadřuje se ke Koncepti. Tato rada iniciuje ustavení Rady pro odbornou činnost a výzkum v resortních organizacích.	Zabezpečí odpovídající personální obsazení v nových orgánech. Je ustavena Rada pro odbornou činnost a výzkum.	

Tabulka 4: Opatření realizovaná ve střednědobém horizontu 2017 – 2019

ÚOSS (ústřední orgán státní správy) - dle zákona č. 2/1969 Sb.	RO (veřejné výzkumné instituce, PO, OSS)	TA ČR
Zajistit odpovídající personální obsazení s příslušnými znalostmi a odborností, které umožní co nejpřesněji formulovat požadavky na odbornou podporu a s tím související výzkumnou a vývojovou činnost, formulovat zaměření dalšího resortního výzkumu.	Spolupráce s ÚOSS na koncepčních krocích.	Spolupráce s ÚOSS na koncepčních krocích.
Vytvořit střednědobou Koncepti podle jednotné metodiky (Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů).	Spolupráce na podkladech pro Koncepti.	ÚOSS předkládají projekty do programů Beta/Beta 2, Epsilon a Omega v návaznosti na schválenou strategii resortu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚŠTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Přijmout Metodiku zajištění potřeb odborné podpory a s ní souvisejícího výzkumu, která mimo jiné nastaví pravidla pro komunikaci v rámci resortu i mezi ÚOSS navzájem.	Spolupráce na podkladech pro Metodiku zajištění potřeb odborné podpory a s ní souvisejícího výzkumu.	
Stanovit dlouhodobější úlohy RO a zpracovat programy financování odborné podpory, v případě programového financování předložit tyto programy Ministerstvu financí ke schválení.	Spolupráce na podkladech pro zpracování programů financování odborné podpory.	
Pilotní ÚOSS (MŽP a SÚJB) iniciuje u Ministerstva financí přípravu návrhu novely zákona č. 218/2000 Sb., kterým se upravuje institut programového financování odborné podpory poskytované resortními výzkumnými institucemi.	Příprava analytických podkladů a odůvodnění.	

Tabulka 5: Opatření realizovaná v dlouhodobém horizontu 2020 a dále

ÚOSS (ústřední orgán státní správy) - dle zákona č. 2/1969 Sb.	RO (veřejné výzkumné instituce, PO, OSS)	TA ČR
Na základě pilotního ověření na MŽP a SÚJB je vládě předložen návrh usnesení, kterým uloží všem ÚOSS zpracovat a předložit jí ke schválení Konceptci na období 6 let. Předkladatelem bude MŽP (ve spolupráci s SÚJB a TA ČR).	RO ve všech případech poskytne podklady a připraví experty pro management výzkumu a odborné podpory, kteří budou schopni tyto podklady zpracovat.	Poskytovatelům podpory na VaVaI (včetně TA ČR) je uloženo zohlednit požadavky na výzkum a vývoj, související s odbornou podporou státní správy, při zpracování programů účelové podpory tak, že s výkonem státní správy bezprostředně související výzkum a vývoj bude zcela hrazen ze státního rozpočtu a v hodnocení resortních výzkumných organizací bude pro potřeby institucionálního financování náležitě zohledněna jejich primární role odborné podpory.
Vládě je následně předložena ke schválení Konceptce s tím, že vláda svým usnesením uloží: Radě pro výzkum, vývoj a inovace zpracovat dlouhodobé potřeby VaV do Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky, ministrům a ostatním vedoucím ÚOSS zpracovat program financování odborné podpory státní správy v rozsahu jejich působnosti.		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

<p>Poskytovatelům podpory na VaVal (včetně TA ČR) je uloženo zohlednit požadavky na výzkum a vývoj, související s odbornou podporou státní správy, při zpracování programů účelové podpory tak, že s výkonem státní správy bezprostředně související výzkum a vývoj bude zcela hrazen ze státního rozpočtu a v hodnocení resortních výzkumných organizací bude pro potřeby institucionálního financování náležitě zohledněna jejich primární role odborné podpory</p>		
<p>Vládě je předložen návrh usnesení, kterým bude rozšířeno poskytování institucionální podpory VaVal na všechny ÚOSS, které jsou zřizovateli výzkumných organizací a které pro výkon své působnosti požadují odbornou podporu spojenou s výzkumem a vývojem. Navrhuje se institucionální podporu poskytovat resortním výzkumným organizacím na základě výkonnostních smluv.</p>		
<p>Upravit v Metodice hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, výzkumné a vývojové činnosti bezprostředně související s odbornou podporou poskytovanou ÚOSS.</p>		
<p>Připravit návrh novely zákona č. 130/2002 Sb., kterým bude zavedena definice „odborná podpora státní správy“ a „odborná podpora státní správy založená na výzkumu“ a tato oblast bude mít samostatná pravidla hodnocení a financování.</p>		
<p>Připravit legislativní opatření pro zajištění náležitého zařazení odborné podpory státní správy do obligatorních výdajů státního rozpočtu. Toto je iniciováno materiálem, který do vlády na základě návrhu předchozích kroků připravilo MŽP ve spolupráci s SÚJB a TA ČR.</p>		
<p>Upravit v Metodice hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů činnosti bezprostředně související s odbornou podporou</p>		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ÚOSS.		
Upravit Metodiku hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů zohledněním poskytování odborné podpory, což bude mít dopad na rozšíření možností těchto organizací k čerpání prostředků z evropských výzkumných programů.		

Tabulka 6: Cílový stav

ÚOSS (ústřední orgán státní správy) - dle zákona č. 2/1969 Sb.	RO (veřejné výzkumné instituce, PO, OSS)	TA ČR
Jsou definovány pojmy „odborná podpora“ a „výzkumná a vývojová činnost bezprostředně související s poskytovanou odbornou podporou“		
Je vytvořen strategický dokument - Koncepce.	Transformace resortních organizací do typu blízkého statutu veřejnoprávních korporací/ organizací, které mají jako svoji hlavní činnost poskytování odborné podpory státní správě.	TA ČR podporuje výzkumné projekty VaVaI v oblastech souvisejících s odbornou podporou státní správy.
Je nastaven systém, který zajišťuje financování takového výzkumu ze státního rozpočtu v potřebné výši a čase, včetně dlouhodobých projektů výzkumu a vývoje.	Organizace jsou relativně samostatné, jejich součástí je útvar pro výzkum a vývoj (entita).	TA ČR má přehled o strategiích, prioritách jednotlivých ÚOSS a přehledu odborné podpory vykonávané v jednotlivých RO daného ÚOSS.
ÚOSS má nastaven systém hodnocení RO zajišťující odbornou podporu pro zřizovatele	Organizace zajišťují odbornou podporu státní správy v určené oblasti.	
Je schválena příslušná legislativa týkající se vzniku nového typu organizací (např. veřejnoprávní korporace / organizace)	Organizace zadávají náměty ÚOSS pro tvorbu výzkumných programů.	
ÚOSS má zpracován program na financování odborné podpory státní správy.	Organizace mohou realizovat výzkumné projekty v případě, kdy neohroží jejich hlavní činnost.	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚŠTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

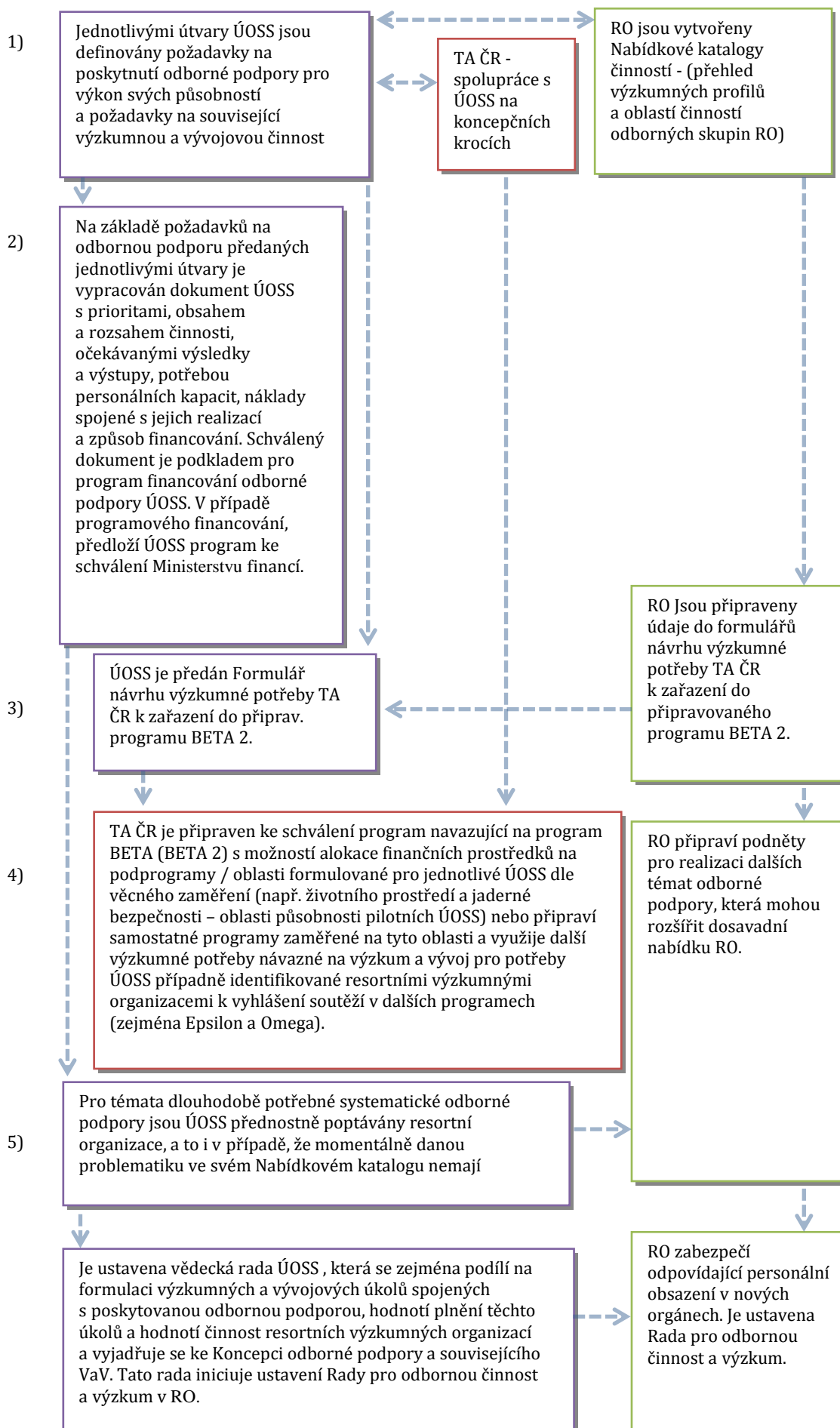
ÚOSS průběžně zpracovává požadavky na odbornou podporu státní správy vč. požadavků na související výzkumnou činnost).	Finanční prostředky na hlavní činnost dostává organizace formou programového financování.	
ÚOSS pravidelně hodnotí organizaci podle výsledků výzkumu a vývoje a úrovně poskytnuté odborné podpory.		

Příloha 6: Akční plán realizace poskytování odborné podpory a s ní souvisejícího výzkumu v krátkodobém horizontu do roku 2016

Akční plán je součástí modelu nového nastavení odborné podpory veřejné správy (se zaměřením na VaVal). Tento model uvádí stav, kterého má být dosaženo v rámci 3 segmentů:

- ÚOSS,
- resortní organizace,
- TA ČR.

Níže uvedený akční plán vychází z opatření realizovaných v krátkodobém horizontu – 2015/2016.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Příloha 7: Analytické shrnutí a návrh opatření

Příloha č. 7 má podobu samostatného dokumentu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Veronika Nedvědová, Eva Tylová, Michal Vaculík, Miroslav Hájek, Lubomír Petružela, Ladislav Bíža, Veronika Rampírová, Jana Moltašová, Věra Přenosilová, Tomáš Spurný a další

KA 2

Návrh modelu a opatření pro odbornou podporu státní správy se specifickým zaměřením na oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Vydala: Technologická agentura ČR, Evropská 1692/37, 160 00 Praha 6

<http://www.tacr.cz>

Praha 2016

1. vydání

© Technologická agentura ČR, 2016

ISBN 978-80-906369-3-4